

**ENIGE TERATOLOGISCHE AFWIJKINGEN BIJ DE
STRANDKRAB, CARCINUS MAENAS (L.)
(CRUSTACEA, DECAPODA)**

door

G. R. HEEREBOUT

Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden

In de laatste jaren werden in de omgeving van Vlissingen een drietal interessante teratologische afwijkingen van *Carcinus maenas* gevonden. De drie exemplaren die hier besproken worden bevinden zich nu in de verzameling van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden.

1. Atrophie van de linkerhelft van een thoracaal segment (fig. 1a). — Bij een mannetje met een carapax breedte van 35 mm (R.M.N.H. reg. no. Crust. D. 21200), verzameld aan de Nollendijk te Vlissingen op 3 oktober 1964, ontbreekt aan de linkerzijde van de thorax een segmenthelft. Van deze segmenthelft en de erop ingeplante looppoot ontbreekt ieder spoor; het voorgaande en volgende segment sluiten volkomen tegen elkaar aan. De rechterhelft van het lichaam van de krab is normaal gebouwd. Een vergelijking met de normale lichaamshelft laat zien dat het ontbrekende gedeelte waarschijnlijk van het segment is dat het derde paar pereopoden (= tweede paar looppoten) draagt. De segmenten van de tweede en vierde pereopoden, vooral die van de tweede, zijn hier meer uitgegroeid dan in de rechterhelft, zodat beide helften toch ongeveer even lang zijn en het lichaam geen kromgegroeide maar een vrij normale indruk maakt.

Een soortgelijke afwijking wordt door Henry (1966) beschreven van *Asellus cavaticus* Leydig. Hier was de rechterhelft van het segment dat de zevende pereopoden draagt niet ontwikkeld; het lichaam vertoonde hier wel een duidelijke knik.

2. Deformatie van de rechter schaarpoot (fig. 1b). — Een mannetje met een carapax breedte van 44 mm (R.M.N.H. reg. no. Crust. D. 23016), gevangen aan de Nollendijk te Vlissingen op 2 juli 1966, heeft het ischium van de rechter schaarpoot duidelijk vergroot en gevorkt. De buitenste arm van de vork draagt een vrij normaal gevormde, zij het ook veel te kleine, schaar-poot; de binnenste arm van het ischium is langer en slanker dan de buitenste, en draagt een enkel, langwerpig segment dat in een stompe punt eindigt.

Soortgelijke afwijkingen, die blijkbaar tijdens regeneratie van afgebroken lichaamsdelen ontstaan, komen meer voor. Zo beschreven Nickerson & Gray (1967) exemplaren van *Paralithodes camtschatica* (Tilesius), waarbij dergelijke gevorkte regeneraten van dactylus, propodus, carpus, merus, of ischium gevonden werden.

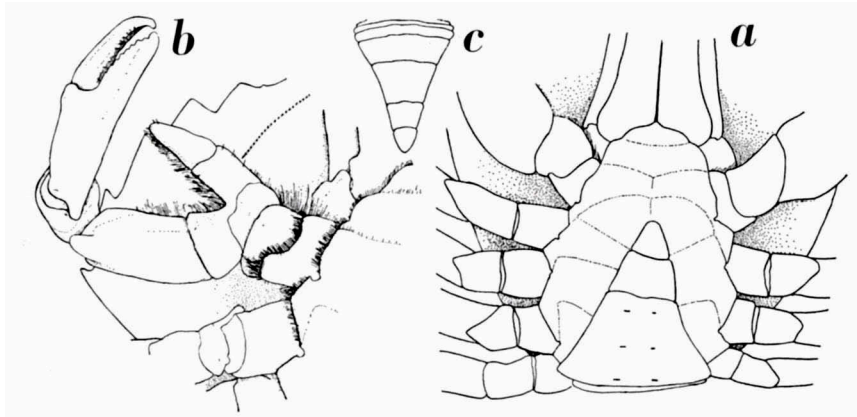

Fig. 1. *Carcinus maenas* (L.). a, onderzijde van exemplaar waarvan de linker helft van een thoracaal segment en een loopoot geheel ontbreken; b, schaarpoet met gevorkt ischium; c, mannelijk abdomen waarvan de segmenten niet vergroeid zijn.

3. Niet vergroeide abdominale segmenten bij een normaal mannetje (fig. 1c). — Bij een mannetje met een carapax breedte van 31 mm (R.M.N.H. reg. no. Crust. D. 21202), verzameld aan de Nollendijk te Vlissingen op 5 oktober 1964, zijn de abdominale segmenten niet, zoals normaal is bij mannetjes, vergroeid, maar zijn, net als bij vrouwtjes, beweeglijk gebleven. Deze afwijking treedt normaal op na infectie met de parasiet *Sacculina carcini* Thompson, maar hiervan was, uitwendig althans, niets te zien. Ook de copulatieorganen waren normaal ontwikkeld, wat er ook voor pleit dat het hier een normaal mannetje betreft.

SUMMARY

Three abnormalities in the shore crab, *Carcinus maenas* (L.), are described. (1) The first (fig. 1a) concerns the total atrophy of the left half of a thoracic somite, presumably that carrying the left third pereopod (= second walking leg). Not only the, presumably third, left pereopod is missing, but there is no trace either of the left half of the sternite belonging to this leg. The sternites of the previous and following somites join each other perfectly. The right half of the animal, a male, is normal. (2) The second abnormality (fig. 1b) is shown by a male in which the ischium of the right cheliped is split fork-like. The outer half of the fork carries a normal, be it unusually small, chela; the inner half carries only a single, elongate triangular, bluntly pointed segment. (3) The third abnormality (fig. 1c) is shown by the abdomen of a seemingly normal unparasitized male in

which the gonopods are normally developed. The abdominal somites of this specimen are perfectly free and distinct, resembling in this respect those of the female.

All three specimens were collected at the Nollédijk near Vlissingen (= Flushing), province of Zeeland, where they were found in 1964 and 1966.

LITERATUUR

- HENRY, J. P., 1966. Sur une anomalie de segmentation du péréion chez un Crustacé Isopode troglobie *Asellus cavaticus* Leydig mâle. — *Crustaceana*, 10: 151-154, tekst-fig. 1, pl. 9.
- NICKERSON, R. B. & G. W. GRAY, 1967. Abnormalities of King Crab pereopods (Decapoda Anomura, Lithodidae). — *Crustaceana*, 12: 9-12, fig. 1-16.